

seende blot at sammenligne den grønlandske Overenskomst med den Traktat om Spitzbergen, som den danske Rigsdag ratificerede for kun nogle faa Maaneder siden. Hvis den højtærede Udenrigsminister lægger de to Traktater ved Siden af hinanden, vil han se, at i Artikel efter Artikel i Spitzbergen-Overenskomsten staar der: Norge og Norge og atter Norge, og der staar: Norges Højhedsret over Spitzbergen, og de Rettigheder, der er indrømmet andre Stater, er udtrykkeligt begrænsede, fastsatte strikte, saaledes at de fremtræder som begrænsede tinglige Rettigheder, Brugs- eller Servitutrettigheder, over Spitzbergen. I den grønlandske Traktat leder man derimod for-gæves efter Ordet Danmark og Danmarks Højhedsret. Det kan fra norsk Side med Rette hævdes, at den er formuleret saaledes, at Danmark de facto og maaske endda de jure anerkender, at Norge fragaar sin Anerkendelse af Danmarks Højhedsret over Østgrønland.

Et andet interessant Moment til Belysning af, hvorledes Norge opfatter dette Forhold, er det, at Norge, skønt det i 1907 sluttede en Voldgiftstraktat med Danmark, hvori alene Spørgsmaal, som vedrører Landenes Uafhængighed eller Integritet, er undtaget fra Voldgift, alligevel nægter at forelægge et Spørgsmaal som dette for en Voldgift. Norge hævder altsaa, at Spørgsmaalet om dets formodede Rettigheder paa Østgrønland er et Spørgsmaal om Norges Integritet og Uafhængighed, eller med andre Ord, at de Rettigheder, som Danmark gør gældende paa Østgrønland, berører Norges Integritet og Uafhængighed. Saa vidtgaende er altsaa den norske Grundopfattelse, og saa kan man sikkert deraf slutte, hvorledes Norge vil gaa frem, dersom denne Traktat vedtages.

Det er ganske karakteristisk, at dette er den norske Grundopfattelse, naar det kommer til det praktiske Handlingsstadium, naar man erindrer, at Norge paa den første Folkeforbundsdelegeretforsamling i Efteraaret 1920 mødte med et Forslag om almindelig obligatorisk Voldgift for alle Folkeforbundets Medlemmer, de-taillet udarbejdet, og at Norge, ligesom

Danmark, var blandt de første, der ivrigt ratificerede den Erklæring, der er føjet til Protokollen om Folkeforbundsdomstolens Statutter, og som gaar ud paa, at disse Statutter gøres obligatoriske for de paagældende Stater. Jeg husker, hvorledes den daværende norske delegerede, den kendte Jurist Professor Hagerup, paa de afsluttende Møder i Delegeretforsamlingen om Folkeforbundsdomstolens Statutter beklagede, at det havde været umuligt at faa de store Magter til at gøre Domstolen obligatorisk, og udviklede, at Vejen til Fred mellem Staterne var den, at Retsstandpunktet blev mere og mere anerkendt i det indbyrdes Samkvem mellem Nationerne; og jeg husker, hvorledes han trøstede Medlemmerne med, at der dog her var gjort et Skridt i den rigtige Retning, og at det til sidst vilde gaa, som han sagde med et Citat af den franske Revolutionsfører Mirabeau, saaledes, at Retten bliver Verdens Hersker, „un jour le droit sera le souverain du monde“. Dette trøstede Hagerup Folkeforbundets Medlemmer med under almindeligt Bifald. Men til Trods herfor ser vi nu i dette oplagte internationale Retsspørgsmaal Norge nægte at gaa Voldgiftsvejen, og uden Tvivl, hvis det bliver spurgt, om det frivillig vil det, vil det ligeledes nægte at gaa til den internationale Domstol i Haag.

Spørgsmaalet er saa blot, om det, naar Grønlandstraktaten indeholder saa farlige Konsekvenser baade statspolitisk for Danmarks Højhedsret over Grønland og udenrigspolitisk for Forholdet mellem de to nordiske Stater, ikke fra dansk Side vil være rimeligt og hensigtsmæssigt at søge Retsspørgsmaalet, det vil sige Spørgsmaalet om Danmarks Højhedsret, afgjort ved Domstolen, før der sluttes nogen Overenskomst med Norge. At dette er muligt, er der neppe nogen Tvivl om. Det anerkendes almindeligt i Civilprocessen nu til Dags, at det ikke er nødvendigt for at faa et Søgmaal i Stand, at der foreligger et konstateret Retsbrud, men at der kan anlægges Fastsættelsessøgmaal, naar en Parts Retsomraade er gjort usikkert paa en saadan Maade, at det skader hans Interesser. Dette Synspunkt er bl. a. ogsaa anerkendt i den norske Civilproces, ligesom det er aner-